

Technische vragen HTV irt agendapunt 'Vaststelling wijzigingsbesluit Omgevingsplan'

Actualiteit van het onderzoek

Vraag 1a

Is het college het met ons eens dat de basis van het onderzoek onder paragraaf 4.13.2 dateert van vóór het Gezondheidsraadadvies?

Antwoord

De notitie 'Volksgezondheid i.r.t. veehouderijen, De Grassen fase 3 Vlijmen' is gedateerd 15 oktober 2024. Het advies van de Gezondheidsraad (deel II) is van 8 december 2025 en dus van latere datum.

Vraag 1b

Is de notitie van De Roever na 8 december 2025 geactualiseerd of opnieuw beoordeeld in het licht van het advies? Zo ja, waar is die actualisering terug te vinden in de stukken, zo neen, waarom acht het college een vier jaar oud toetsingskader en een twee jaar oude notitie nog toereikend?

Antwoord

Het advies is niet van invloed op de notitie. In de notitie is ten aanzien van de aanwezigheid van een geitenhouderij binnen 2 km van het plangebied aangegeven, dat het aan het bevoegde gezag is te besluiten over de aanvaardbaarheid van de situatie. Het advies van de Gezondheidsraad brengt geen wijziging in deze afwegings-/besluitvormingsbevoegdheid. Hieraan is invulling gegeven in paragraaf 4.13.2 van de motivering en de Nota van zienswijzen en wijzigingen, hetgeen samen heeft geresulteerd in voorliggend voorstel tot vaststelling van het Omgevingsplan.

Vraag 1c

Kan het college motiveren waarom het advies alleen in de afwegingsparagraaf is opgenomen en niet is doorvertaald naar het onderzoek zelf?

Antwoord

Zie onder 1b.

Het gat tussen 500 meter en 1 kilometer

Vraag 2a

Voor hoeveel van de circa 450 tot 500 woningen geldt dat zij binnen 1 kilometer van de geitenhouderij zijn voorzien?

Antwoord

Nagenoeg het gehele plangebied De Grassen fase 3 valt binnen de zone van 1 kilometer rondom de geitenhouderij.

Vraag 2b

Waarom is voor het gebied tussen 500 meter en 1 kilometer — waar de Gezondheidsraad eveneens een verhoogd risico vaststelt — geen enkele regel in het omgevingsplan opgenomen?

Antwoord

De afweging is te lezen in paragraaf 4.13.2 van de motivering, met name deze passage is relevant voor het gemaakte onderscheid tussen de zone van 500 meter en de zone van 1 kilometer:

In de zone tot 500 meter is het verhoogde risico het grootst: 73% ten opzichte van 19% in de zone tot 1 kilometer. Dit wordt gezien als een substantieel verschil tussen deze beide zones, die een verschillende benadering van deze zones rechtvaardigen. Slechts een klein gedeelte van het totale plangebied De Grassen fase 3 valt binnen de zone van 500 meter. Volgens het indicatieve stedenbouwkundige verkavelingsvoorstel zouden hier circa 11-18 woningen een plek kunnen verkrijgen. Afgezet tegen de totale woningbehoefte en plancapaciteit wordt dit van marginale omvang geacht. Een 'latere' woninginvulling van deze zone staat een goede kwaliteit van de verdere ontwikkeling niet in de weg. De totale invulling van het gebied zal meerdere jaren in beslag gaan nemen. De verwachting is dat in deze periode maatregelen genomen zullen zijn ter reducering van het verhoogde gezondheidsrisico op longontsteking als gevolg van de aanwezigheid van een geitenhouderij. Hierin wordt aanleiding gezien om een faseringsregeling in het Omgevingsplan op te nemen die erin voorziet dat woningbouw binnen de zone tot 500 meter rondom de geitenhouderij pas als laatste wordt gerealiseerd.

Vraag 2c

Op welke gezondheidkundige onderbouwing berust de keuze om de grens bij 500 meter te leggen, gegeven het feit dat de provinciale geitenvierder een instrument is en geen norm?

Antwoord

Deze maat komt ook voor in de VGO-onderzoeken en is bovendien de maat die het kabinet heeft genoemd in haar aankondiging van een afstandsnorm.

De aanname dat maatregelen op korte termijn beschikbaar komen

Vraag 3a

Hoe verhoudt het door het college uitgesproken 'vertrouwen' zich tot de vaststelling van de Gezondheidsraad dat de effectiviteit van maatregelen niet is in te schatten?

Antwoord

De Universiteit van Wageningen (WUR) heeft in februari 2026 al een rapport uitgebracht over mogelijk te nemen maatregelen. De effectiviteit van de maatregelen is echter nog niet voldoende aangetoond. Daarom wordt er op dit moment vervolgonderzoek uitgevoerd dat is gericht op die effectiviteit. Vanuit de aandacht die er vanuit diverse overheden, instanties en de sector is om te komen tot een reductie van het verhoogde gezondheidsrisico en de bescherming die ook bestaande woningen behoeven, biedt ons aanknopingspunt dat binnen afzienbare termijn zicht zal zijn op effectieve maatregelen.

Vraag 3b

Op welke concrete bron, onderzoek of toezegging baseert het college dat maatregelen binnen de genoemde termijn van 1 tot 1,5 jaar beschikbaar en toegepast zullen zijn?

Antwoord

Er is niet gesteld, dat binnen 1 tot 1,5 jaar maatregelen beschikbaar en toegepast zijn. Gesteld is dat de planvorming en het voor gebruik gereed komen van woningen minimaal 1 tot 1,5 jaar zal vergen. Met het vervolgonderzoek naar de effectiviteit van maatregelen dat al gaande is, is de verwachting dat termijnen niet ver uiteen zullen lopen.

Vraag 3c

Wat gebeurt er als die maatregelen er over vijf of tien jaar nog niet zijn? Welke consequentie heeft dat voor de reeds opgeleverde woningen?

Antwoord

Dit is ter afweging alsdan van een handelingsperspectief (op basis van actuele feiten en omstandigheden).

Artikel 23.12, onder b: een norm die niemand kan halen

Vraag 4a

Wie moet dit aantonen — de aanvrager, de gemeente of een derde — en tegen welke referentiesituatie en met welke onderzoeksmethode en welke drempelwaarde?

Antwoord

Het betreft een beoordelingsregel voor het verlenen van omgevingsvergunning. Het college is bevoegd tot verlenen van de omgevingsvergunning en zal dan ook deze beoordeling moeten doen. Zij zal zich daarbij baseren op wetenschappelijke danwel anderszins erkende onderzoeksresultaten. Het begrip statistisch significant wordt door de tweede kamer ook gehanteerd bij haar maatregelenpakket. De landelijke 'lijn' wordt daarmee gevolgd.

Vraag 4b

Erkent het college dat op de huidige stand van de wetenschap aan deze voorwaarde niet kan worden voldaan en dat artikel 23.12 daarmee feitelijk een bouwverbod van onbepaalde duur is?

Antwoord

Op dit moment zal inderdaad niet tot verlening van een omgevingsvergunning gekomen kunnen worden. De verwachting is nog steeds, dat dit binnen afzienbare tijd wel kan. Een belangrijk aspect hierbij is de manier waarop de Rijksoverheid de afstandsnorm in wet- en regelgeving vertaald. Aangezien men wetenschappelijk onderzoek laat doen naar de effectiviteit van maatregelen, is het zeer goed denkbaar dat men, in die wet, ruimte biedt voor maatwerkoplossingen.

Vraag 4c

Als het college dat niet erkent, welke toets stelt het college zich dan voor en waarom is die toets niet in de regel of de toelichting vastgelegd?

Antwoord

De beoordelingsregel is in artikel 23.12, lid b bevat. Voor vergunningverlening is vereist dat geen sprake is van een statistisch significant verhoogd gezondheidsrisico.

Het 80%-criterium als gezondheidsmaatstaf

Vraag 5a

Welk gezondheidkundig verband bestaat er tussen het uitgiftepercentage van gemeentelijke gronden en het risico op longontsteking?

Antwoord

Het wordt gezien als een tijdsverband: bij uitgifte van 80% van de gronden is de tijd zover gevorderd, dat naar verwachting dan ook van de beoogde reductie van het gezondheidsrisico sprake zal zijn.

Vraag 5b

Onderkent het college dat het tempo van de gronduitgifte door de gemeente zelf wordt bepaald en dat de gemeente daarmee zowel het moment van toetsing als het eigen grondexploitatiebelang in handen heeft?

Antwoord

Het tempo van gronduitgifte wordt niet beïnvloed door deze regel.

Vraag 5c

Waarom is niet gekozen voor een criterium dat rechtstreeks aanknoopt bij de gezondheidssituatie zoals de Gezondheidsraad die beschrijft?

Antwoord

De afweging voor de gemaakte keuze is opgenomen in paragraaf 4.13.2 van de motivering. Naar aanleiding van de aankondiging van het kabinet is in artikel 23.12, lid b een beoordelingsregel toegevoegd die gekoppeld is aan de gezondheidssituatie. In lijn met de kabinetsoproep is aldus invulling gegeven aan het voorzorgsbeginsel.

Advies op maat van de GGD (artikel 16 Wet publieke gezondheid)

Vraag 6a

Is voor de geitenhouderij aan de Voorste Zeedijk 11 en het plangebied De Grassen fase 3 een locatie specifiek GGD-advies gevraagd? Zo ja, op welke datum en kan dat advies integraal aan de raad worden verstrekt?

Antwoord

In het kader van het vooroverleg is de GGD gevraagd om een reactie op het plan (motivering) De Grassen-fase 3. De aanwezigheid van de geitenhouderij op circa 365 meter van het plangebied maakt onderdeel uit van de motivering van het plan. Er kan dan ook gesproken worden van een advies/reactie op maat. Het advies van de GGD is weergegeven in de bij het wijzigingsbesluit gevoegde Nota van overleg, waarin ook is aangegeven op welke wijze met dit advies is omgegaan. De GGD heeft in haar advies haar 'algemene' lijn aangehouden. Daarbij heeft ze nadrukkelijk aangegeven dat de gemeente de vrijheid heeft om een andere afweging te maken en daarmee voorrang te geven aan de bouw van woningen binnen de genoemde afstand van 1 km. De wijze waarop hieraan invulling is gegeven is terug te vinden in de motivering van voorliggend plan.

Vraag 6b

Zo nee, waarom is artikel 16 Wet publieke gezondheid hier volgens het college niet van toepassing terwijl het college afwijkt van het GGD-advies om ten minste 1 kilometer aan te houden?

Antwoord

Verwezen wordt naar het antwoord op vraag 6a: advies is ingewonnen.

Vraag 6c

Is het college bereid alsnog een advies op maat te vragen en de besluitvorming aan te houden tot dat advies beschikbaar is?

Antwoord

Zie voorgaande antwoord.

Communicatie en huisartsen als beheersmaatregel

Vraag 7a

Beschouwt het college voorlichting achteraf en signalering door huisartsen als beheersmaatregelen die een verhoogd gezondheidsrisico wegnemen, of als registratie van de gevolgen daarvan?

Antwoord

Dit is niet benoemd als maatregel om verhoogd gezondheidsrisico weg te nemen. De inzet van actieve communicatie draagt bij aan de bewustwording en te maken eigen afweging door toekomstige bewoners. Naar ons oordeel wordt met de opgenomen regels voorzien in een goed woon- en leefklimaat voor de toekomstige bewoners. Toezien en signalering door huisartsen op de situatie kan bijdragen aan het toekomstige behoud daarvan.

Vraag 7b

Hoe verhoudt het verleggen van de afweging naar de individuele koper zich tot de zorgplicht en verantwoordelijkheid van de gemeente voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving?

Antwoord

Er is geen sprake van verleggen van de afweging. In paragraaf 4.13.2 van de motivering is de afweging opgenomen, waarbij geconcludeerd is dat gegeven de omstandigheden de ontwikkeling met de opgenomen regeling aanvaardbaar is. Een individuele koper kan ondanks deze aanvaardbaarheid een eigen afweging maken of hij/zij op deze locatie wil wonen. Door middel van actieve communicatie over dit specifieke planonderdeel worden bewoners in staat gesteld deze eigen afweging te maken.

Vraag 7c

Zijn de huisartsen in Vlijmen en de GGD hierover benaderd en hebben zij ingestemd met de rol die hun in de motivering wordt toebedeeld?

Antwoord

De GGD is geen rol toebedeeld in de motivering. De vraag die aan huisartsen gesteld zal worden voorziet alleen in een monitoringsfunctie en is geen voorwaarde voor de aanvaardbaarheid van de ontwikkeling. Deze vraag kan in een later stadium gesteld worden.

Bestaande woningen als rechtvaardiging voor nieuwe

Vraag 8a

Waarop baseert het college dat het bestaan van een risico voor huidige bewoners een argument is om dat risico bij nieuwe bewoners ook te laten ontstaan?

Antwoord

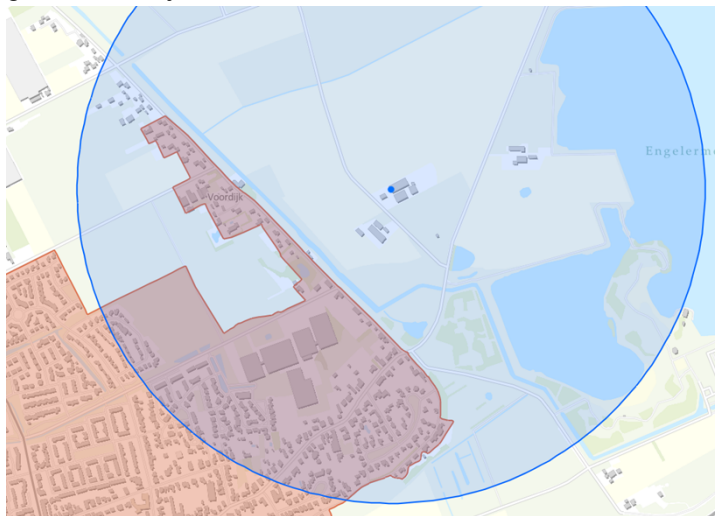
Op deze wijze zijn de bestaande woningen niet in de motivering ingebracht. Aan de bestaande woningen is de betekenis toegekend, dat voor deze tot reducerende maatregelen gekomen zal worden. Die hebben dan hetzelfde gunstige effect voor de nieuwe woningen.

Vraag 8b

Hoeveel bestaande woningen liggen binnen 500 meter en hoeveel binnen 1 kilometer van de geitenhouderij en (potentieel) hoeveel personen betreft dat?

Antwoord

Onderstaande afbeelding geeft een beeld van de bebouwing die is gelegen binnen 1 kilometer van de geitenhouderij. Een concreet aantal is nu niet te benoemen.

Vraag 8c

Welke concrete stappen heeft de gemeente sinds 8 december 2025 gezet om de emissie bij de bron voor die bestaande situatie te verminderen?

Antwoord

De gemeente en de ondernemer zijn en blijven met elkaar in overleg. Ook met de provincie is de gemeente in gesprek. Vervolgonderzoek naar de effectiviteit van maatregelen is nog gaande. Zodra de onderzoeksresultaten beschikbaar zijn kan concreter het gesprek gevoerd worden over het handelingsperspectief.

Endotoxinen en het ontbreken van een landelijk toetsingskader

Vraag 9a

Als er geen landelijk toetsingskader is, aan welke richtlijnen is dan getoetst en dateren die van vóór of na het advies van de Gezondheidsraad?

Antwoord

Aangegeven is, dat sprake is van een geitenhouderij binnen 2 kilometer van het plangebied. Deze afstand correspondeert met de in de VGO-onderzoeken genoemde afstand waarbinnen verhoogde gezondheidsrisico's zijn vastgesteld. De aanvaardbaarheid daarvan is ter afweging aan het bevoegd gezag. Deze afweging is in paragraaf 4.13.2 van de motivering ingevuld.

Vraag 9b

Hoe kan worden geconcludeerd dat wordt 'voldaan aan de richtlijnen' voor endotoxinen, terwijl de Gezondheidsraad endotoxinen aanmerkt als onderdeel van het mechanisme dat het risico veroorzaakt?

Antwoord

Het endotoxine toetsingskader 1.0 is toegepast voor de diercategorieën vleeskuikens, leghennen en varkens. Dit ziet niet toe op geiten.

Vraag 9c

Is het college bereid het Beoordelingskader Gezondheid en Milieu voor veehouderijen, dat de Gezondheidsraad aanbeveelt, alsnog toe te passen op dit plangebied?

Antwoord

Dit beoordelingskader is een hulpmiddel om tot een afgewogen besluit te komen. Van een gedegen gemotiveerde afweging is reeds sprake. Toepassing van dit beoordelingskader wordt dan ook niet nodig geacht.

Besluitvorming en alternatieven

Vraag 10a

Welke alternatieven zijn onderzocht en zo ja, waarom zijn die afgefallen — zowel andere locaties als een gefaseerd programma buiten de kilometerzone, als beëindiging of verplaatsing van de geitenhouderij, mede gelet op de landelijke lijst prioritaire locaties?

Antwoord

Vanuit oogpunt woon- en leefklimaat is de situatie aanvaardbaar beoordeeld. De planregels voorzien in een adequate invulling van het gebied. De gestelde vraag is daarmee niet aan de orde.

Vraag 10b

Staat de geitenhouderij aan de Voorste Zeedijk 11 op die landelijke lijst van prioritaire locaties en is daarover contact geweest met provincie of Rijk?

Antwoord

Het kabinet stelt deze lijst op in samenwerking met de provincies. In eerdere overleggen hebben wij de situatie bij De Grassen kenbaar gemaakt bij de provincie. Of dit een prioritaire locatie wordt is vooralsnog niet bekend.

Vraag 10c

Welke juridische risico's ziet het college voor de houdbaarheid van dit planonderdeel bij de Afdeling bestuursrechtspraak, nu wordt afgeweken van een advies van de Gezondheidsraad dat is gebaseerd op het voorzorgsbeginsel en welke gevolgen heeft een vernietiging van dit onderdeel voor de planning van De Grassen fase 3?

Antwoord

De Raad van State zal in haar besluitvorming de afwegingsvrijheid die het bevoegd gezag (uw raad) in deze heeft betrekken. De afweging heeft naar ons oordeel grondig en goed gemotiveerd

plaatsgevonden. Er is voldoende vertrouwen in het in stand blijven van dit planonderdeel in het geval van een eventuele beroepsprocedure. De gevolgen van een eventuele vernietiging zijn moeilijk aan te geven, omdat deze mede bepaald worden door de grondslag van de vernietiging.

Het kabinetsbesluit van 10 juli 2026: fasering waar het kabinet een bouwverbod bedoelt

Vraag 11a

Waarom kiest het college voor een faseringsregel waar het kabinet uitgaat van een bouwverbod, terwijl het college zelf constateert dat het kabinetsspoor verder reikt dan de eigen regel?

Antwoord

In artikel 23.12, lid a is de zogenaamde faseringsregel opgenomen. Deze wordt naar aanleiding van de kabinetsaankondiging aangevuld met een EN- regel in lid b. Deze regel in lid b voorziet in een bouwverbod gekoppeld aan het wegnemen van een statistisch significant verhoogd gezondheidsrisico. Aan de oproep vanuit het kabinet is aldus invulling gegeven.

Vraag 11b

Beschouwt het college het opnemen van woningbouw binnen 500 meter als het 'meenemen van de laatste inzichten' waar het kabinet om vraagt? Zo ja, waarom?

Antwoord

De opgenomen regel in artikel 23.12, lid b is de vertaling van de oproep vanuit het kabinet. In deze regeling zit een koppeling met het wegnemen van het statistisch significante verhoogde gezondheidsrisico.

Vraag 11c

Verwacht het college dat de woningen binnen 500 meter zijn vergund vóór dat de landelijke norm over 2,5 tot 3 jaar in werking treedt en wat gebeurt er met dit planonderdeel als dat niet lukt?

Antwoord

De opgenomen regel in artikel 23.12, lid b en de introductie van een landelijke afstandsnorm dienen hetzelfde doel c.q. worden beide toegepast vanuit het voorzorgsbeginsel. Er wordt geen discrepantie tussen deze beide gezien.

De voorlichting van de Raad van State van 1 juni 2026

Vraag 12a

Is deze voorlichting bij de voorbereiding van het wijzigingsbesluit betrokken? Zo nee, waarom niet mede gelet op de datum van 1 juni 2026 en de vaststelling op 22 september 2026?

Antwoord

Het advies van de Raad van State van 1 juni 2026 betreft een voorlichting aan de Eerste Kamer. Het advies ging over de reikwijdte van het voorzorgsbeginsel. Hierin stond geen vernieuwende informatie op basis waarvan de eerder opgedane inzichten zijn veranderd.

Vraag 12b

Onderschrijft het college dat het omgevingsplan precies het instrument is waarover de Afdeling zegt dat de gemeente daarmee voldoende bevoegdheden heeft?

Antwoord

In het Omgevingsplan kunnen de kaders voor de fysieke leefomgeving worden vastgelegd. Het al dan niet toestaan van bepaalde functies in bepaalde gebieden kan in het Omgevingsplan worden geregeld.

Vraag 12c

Als de gemeente die bevoegdheden heeft, waarom worden zij dan niet ingezet voor de zone tussen 500 meter en 1 kilometer, waar de Gezondheidsraad eveneens een verhoogd risico vaststelt?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 2b.

De aangehaalde jurisprudentie is achterhaald door het advies

Vraag 13a

Onderkent het college dat de dragende overweging in deze jurisprudentie — het ontbreken van een aangetoond causaal verband — met het advies van 8 december 2025 is komen te vervallen?

Antwoord

De in de motivering aangehaalde jurisprudentie is met name relevant met het oog op de afwegingsvrijheid die de raad heeft. Tot uitdrukking komt, dat het daarbij niet alleen gaat om het belang van volksgezondheid maar de raad ook andere belangen bij haar afweging mag betrekken. De conclusie van de gezondheidsraad is voorts nog dat er 'waarschijnlijk' sprake is van een causaal verband. Daarmee is het causaal verband nog niet aangetoond. De betreffende rechtsoverweging uit de jurisprudentie is daarmee nog steeds relevant. Wel is de bewijslast voor een causaal verband zodanig toegenomen dat er, volgens de gezondheidsraad, reden is om uit het voorzorg maatregelen te treffen.

Vraag 13b

Acht het college de in de motivering aangehaalde uitspraak uit 2020 nog steeds toereikend als juridische onderbouwing en is er jurisprudentie van ná 8 december 2025 die de door het college gekozen lijn ondersteunt?

Antwoord

De aangehaalde uitspraak blijft relevant in het kader van de afwegingsbevoegdheid die de raad toekomt in gevallen als deze.

Vraag 13c

Is het college bereid de juridische paragraaf van de motivering te laten actualiseren vóór de vaststelling en die actualisatie aan de raad voor te leggen?

Antwoord

Er wordt geen aanleiding gezien tot een andere afweging dan in voorliggende motivering is opgenomen. Het voorstel aan de raad blijft ongewijzigd.